

J. Raidla ekspertgrupi
alternatiivid.

- 1. § 57. Kõrgeimat riigivõimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu:
 - 1) Riigikogu valimisega;
 - 2) rahvahääletusega.

A L T E R N A T I I V : lisada
3) Vabariigi Presidendi valimisega.

ALTERNATIIVI LISAMISEGA SEONDUVAD MUUDATUSED:

A. § 67. Riigikogu:
.....
3) kuulutab välja Vabariigi Presidendi valimised;
.....

B. § 81. Vabariigi President valitakse vabadel valimistel üldise, ühetaolise, otsese ja salajase hääletamise teel viieks aastaks, kuid mitte rohkem kui kaheks ametiajaks järjestikku.

Vabariigi Presidendi korralised valimised kuulutab välja Riigikogu. Valimised toimuvad varemalt kuuskümmend ja hiljemalt kümme päeva enne Vabariigi Presidendi ametiaja lõppemist.

Presidendikandidaadiks võib olla sünnijärgne Eesti kodanik, kes on vähemalt nelikümmend aastat vana.

Presidendikandidaate võivad esitada kõik Eesti kodanikud ja nende ühendused, kui nad esitavad oma kandidaadi toetuseks vähemalt kolm tuhat allkirja. Valituks tunnistatakse kandidaat, kes saab enamuse kõigist antud häältest.

Kui ükski kandidaat ei saa esimeses hääletusvoorus nõutavat häälteenamust, korraldatakse kahe enam häält saanud kandidaadi vahel neljateistkümne päeva pärast teine hääletusvoor. Valituks tunnistatakse teises voorus enam häält saanud kandidaat.

Vabariigi Presidendi valimise korra sätestab Vabariigi Presidendi valimise seadus.

C. § 83. Vabariigi President astub ametisse Eesti rahvale Riigikogu ees järgmise ametivande andmisega: "Mina, N.N., astudes rahva tahtel Vabariigi Presidendi ametisse, pühalikult töotan vankumata kaitsta Eesti Vabariigi Põhiseadust ja seadusi, õiglaselt ja erapooletult teostada minule antud võimu ja ustavalt täita oma kohuseid kõigi oma võimetega ja parima arusaamisega Eesti Vabariigi ja rahva kasuks".

D. § 85 lõik 4:

Kui Vabariigi President ei saa oma ametikohustusi täita üle kolme kuu järjest või kui tema volitused on ennetähtaegselt lõppenud, kuulutab Riigikogu kohe välja Vabariigi Presidendi valimised, mis korraldatakse seitsmekümne viie päeva jooksul.

2. § 72. Riigikogu on otsustusvõimeline, kui korralisel istungil on kohal vähemalt veerand ja erakorralisel istungil vähemalt pool koosseisust.

A L T E R N A T I I V :
Riigikogu on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt pool koosseisust.

Red. hõimusega alternatiiv ja selle soetus

3. § 80. Vabariigi President:

ALTERNATIIV 1: lisada

- algatab Põhiseaduse muutmist;

ALTERNATIIVIGA 1 LISAMISEGA SEONDUV MUUDATUS^{ED}:

A. § 105 Seaduste algatamise õigus on:

5) Vabariigi Presidendil Põhiseaduse muutmiseks.

B. § 163. Põhiseaduse muutmise algatamise õigus on vähemalt viiendikul Riigikogu koosseisust ja Vabariigi Presidendil.

ALTERNATIIV 2: lisada

13a) nimetab ja vabastab ametist Vabariigi Presidendi ettepanekul maavanemad;

4. § 85. Kui Vabariigi President on Riigikohtu otsusel kehtvalt võimetu oma ülesandeid täitma või ei saa ta neid seaduses nimetatud juhtudel ajutiselt täita või on tema volitused enne tähtaega lõppenud, lähevad tema ülesanded ajutiselt üle Riigikogu esimehele.

Ajaks, mil Riigikogu esimees täidab Vabariigi Presidendi ülesandeid, peatuvad tema volitused Riigikogu liikmena.

Riigikogu esimehel Vabariigi Presidendi ülesannetes ei ole õigust Riigikohtu nõusolekuta välja kuulutada Riigikogu erakorralisi valimisi ega keelduda seadusi välja kuulutamast.

Kui Vabariigi President ei saa oma ametikohustusi täita üle kolme kuu järjest või kui tema volitused on enne tähtaega lõppenud, valib Riigikogu neljateistkümne päeva jooksul uue Vabariigi Presidendi.

ALTERNATIIV:

..., lähevad tema volitused ajutiselt peaministrile.
(Vastavalt muutub ka selle paragrahvi ülejäänud tekst.)

5. Valitsuse moodustamine.

§ 91. Vabariigi President määrab neljateistkümne päeva jooksul Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest peaministri kandidaadi ja teeb talle ülesandeks uue valitsuse moodustamise.

Peaministri kandidaat esitab neljateistkümne päeva jooksul valitsuse moodustamise ülesande saamisest Riigikogule ettekande tulevase valitsuse moodustamise aluste kohta, mille järel Riigikogu otsustab läbirääkimisteta avalikul hääletamisel peaministri ametissenimetamise.

Kui peaministri kandidaat ei saa Riigikogu poolthäälte enamust, kuulutab Vabariigi President neljateistkümne päeva möödudes välja Riigikogu uue koosseisu ennetähtaegsed valimised.

Vabariigi Presidentei kuuluta välja Riigikogu uue koosseisu ennetähtaegseid valimisi, kui Riigikogu nimetab neljateistkümne päeva jooksul oma valikul ametisse peaministri.

1 (+)

2 (+)

3 (+)

3.

§ 92. Ministrid nimetab ametisse ja vabastab ametist Vabariigi President peaministri ettepanekul.

§ 93. Valitsus astub ametisse ametivande andmisega Riigikogu ees.

ALTERNATIIV :

§ 91. Vabariigi President määrab seitsme päeva jooksul Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest peaministri kandidaadi, kellele teeb ülesandeks uue valitsuse moodustamise.

Peaministri kandidaat teeb neljateistkümne päeva jooksul valitsuse moodustamise ülesande saamisest Riigikogule avalduse tulevase valitsuse moodustamise aluste kohta, misjärel Riigikogu hääletab kohe läbirääkimisteta peaministri kandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmist.

Kui peaministri kandidaat saab Riigikogult volitused valitsuse moodustamiseks, esitab ta seitsme päeva jooksul valitsuse koosseisu Vabariigi Presidendile, kes kolme päeva jooksul nimetab valitsuse ametisse.

Kui Vabariigi Presidendilt ülesande saanud peaministri kandidaat ei saa Riigikogus poolthäälte enamust või ei suuda valitsust moodustada või loobub sellest, asub valitsust moodustama Riigikogu enda poolt ülesseatud peaministri kandidaat.

ALTERNATIIV: lisada lg. 4-le järgmine osalause: või kui Vabariigi President ei nimeta peaministri kandidaadi poolt esitatud valitsust ametisse, asub...

Riigikogult valitsuse moodustamise ülesande saanud peaministri kandidaat esitab Riigikogule neljateistkümne päeva jooksul valitsuse koosseisu. Riigikogu otsustab valitsuse esitamise Vabariigi Presidendile ametisse nimetamiseks. Vabariigi President nimetab Riigikogu poolt esitatud valitsuse viivitamatult ametisse.

Kui Riigikogult valitsuse moodustamise ülesande saanud peaministri kandidaat ei suuda valitsust moodustada või loobub sellest või kui Riigikogu ei esita peaministri kandidaadi poolt esitatud valitsuse koosseisu Vabariigi Presidendile ametisse nimetamiseks, teeb Riigikogu valitsuse moodustamise ülesandeks uuele peaministri kandidaadile.

§ 92. Vabariigi Valitsuse moodustamine tuleb lõpetada hiljemalt kuuekümne päeva jooksul pärast eelmise valitsuse tagasiastumist. Kui selleks tähtajaks ei ole valitsus ametisse nimetatud, kuulutab Vabariigi President välja Riigikogu era- korralised valimised.

§ 93. Vabariigi Valitsuse nimetab ja vabastab ametist Vabariigi President. Ministri nimetab ja vabastab ametist Vabariigi President peaministri esildisel.

Valitsuse liige loetakse ametisse astunuks ametivande andmisega Vabariigi Presidendile.

* * *

6. § 100. Vabariigi Valitsus võib siduda tema poolt Riigikogule esitatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega.

Hääletamine ei saa toimuda varem kui ülejäärgmisel päeval pärast eelnõu sidumist usaldusküsimusega. Kui Riigikogu ei võta

4.

eelnõu vastu, astub valitsus tagasi.

A L T E R N A T I I V :

§ 100. Valitsus võib siduda tema poolt Riigikogule esitatud eelnõu vastuvõtmise usaldusküsimusega. Eelnõu hääletamine ei saa toimuda varem kui ülejäärgmisel päeval pärast selle sidumist usaldusküsimusega.

Kui Riigikogu lükkab tagasi seaduseelnõu, mille vastuvõtmise valitsus sidus usaldusküsimusega, hääletab Riigikogu viivitamatult umbusalduse avaldamist valitsusele.

+ 7. § 105. Seaduste algatamise õigus:

A L T E R N A T I I V (1): lisada lõik 2 järgmises sõnastuses:
"Riigikogul on õigus koosseisu häälteenamusega tehtud otsusel pöörduda Vabariigi Valitsuse poole ^{altpoolse} ~~esialdisega~~ algatada Riigikogu poolt soovitatav eelnõu."

A L T E R N A T I I V (2): lisada lõik 3 järgmises sõnastuses:
"Riigikaitsejõude ja kodanike riigikaitsekoostusi käsitlevate seaduste algatamise õigus on vähemalt kahel Riigikogu komisjonil ühiselt või Vabariigi Valitsusel."

8. § 109. Seadused kuulutab välja Vabariigi President.
Vabariigi President võib jätta Riigikogu poolt vastuvõetud seaduse välja kuulutamata, saates selle koos motiveeritud otsusega neljateistkümne päeva jooksul saamise päevast Riigikogule uueks arutamiseks ja otsustamiseks. Kui Riigikogu võtab Vabariigi Presidendi poolt tagasi saadetud seaduse muutmata kujul uuesti vastu, kuulutab Vabariigi President seaduse välja.

A L T E R N A T I I V : asendada viimane lause:
Kui Riigikogu võtab Vabariigi Presidendi poolt tagasi saadetud seaduse muutmata kujul uuesti vastu koosseisu häälteenamusega, kuulutab Vabariigi President seaduse välja.

9. § 124. Eesti maismaapiir on määratud 1920. aasta 2. veebruari Tartu rahulepingu ja teiste riikidevaheliste piirilepingutega. Eesti mere- ja õhupiir määratakse rahvusvaheliste konventsioonide alusel.

Eesti Vabariigi riigipiire muutvate lepingute ratifitseerimiseks on nõutav Riigikogu koosseisu kahekolmandikuline häälteenamus.

A L T E R N A T I I V : lõik 1 viia "Põhiseaduse rakendusseadusesse" järgmises sõnastuses: "Eesti Vabariigi kehtiv riigipiir on Eesti Vabariigi riigipiir seisuga 16. juuni 1940."

Redaktsioonitoimkonna esinaine
26. märtsil 1992

L. Hänni *L. Hänni*

Kõnna 11. alternat.